

# Wpływ śmierci kredytobiorcy na stosunek prawny kredytu

Umowa kredytowa tworzy stosunek prawny, który jest zależny od upływu czasu i wiąże strony w pewnym okresie. W tym okresie mogą występować różnorodne zdarzenia prawne w sposób dynamiczny kształtujące powstałą relację, w tym krąg podmiotów nią objętych. Celem niniejszego artykułu jest analiza wpływu śmierci kredytobiorcy – będącego osobą fizyczną – na stosunek prawny kredytu.

TOMASZ CZECH

**N**ie powinno ulegać wątpliwości, że omawiane zagadnienie – oprócz waloru teoretycznego – ma doniosłe znaczenie dla praktyki bankowej. W Polsce co roku zawiera się setki tysięcy umów kredytowych z osobami fizycznymi, często na długie okresy, a śmierć jest wpisana w naturę człowieka. Zagadnienie to dotyczy przede wszystkim różnorodnych kredytów udzielanych konsumentom (zob. art. 22<sup>1</sup> k.c.). Zachowuje aktualność także w odniesieniu do kredytów zaciąganych przez indywidualnych przedsiębiorców, tzn. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (zob. art. 43<sup>1</sup> k.c.). Obejmuje również wspomnianych przedsiębiorców, gdy działają łącznie w formie spółki cywilnej (art. 860 § 1 k.c.)<sup>1</sup>. Po stronie kredytodawcy odnosi się zarówno do banków, jak i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Do podjęcia tej problematyki skłania okoliczność, że – mimo dotychczasowych analiz w piśmiennictwie<sup>2</sup> – nie sposób uznać, że została ona omówiona wyczerpująco i rozstrzygnięta definitywnie. Sądzę, że można przedstawić dalsze argumenty, które w nowym świetle stawiają sporne zagadnienia prawne oraz sposób ich rozwiązania.

## Stosunek kredytowy po śmierci kredytobiorcy

Na wstępie wypada przypomnieć podstawowe reguły dotyczące dziedziczenia w polskim prawie cywilnym<sup>3</sup>. W myśl art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego zasadniczo nie wygasają. Przechodzą one z chwilą jego śmierci

<sup>1</sup> W ramach niniejszego artykułu pomijamy przypadki, w których udzielono kredytu osobie prawnej lub innej jednostce organizacyjnej posiadającej zdolność prawną (zob. art. 33<sup>1</sup> § 1 k.c.) i zmarł jej uczestnik, np. wspólnik spółki jawnej.

<sup>2</sup> Zob. zwłaszcza D. Rogoń, T. Spyra, *Wpływ spadkobrania na bankowe stosunki umowne. Część I. Umowa kredytu i umowa pożyczki*, Prawo Bankowe 2007, nr 9, s. 76 i n.

<sup>3</sup> Szerzej por. W. Borysiak, *Dziedziczenie. Konstrukcja prawa i ochrona*, Warszawa 2013.